

YU ISSN 0350-185x
UDK 808

ИНСТИТУТ ЗА СРПСКОХРВАТСКИ ЈЕЗИК

ЈУЖНОСЛОВЕНСКИ ФИЛОЛОГ

XLI

Уређивачки одбор:

*др Таијана Бајић-Србић, др Даринка Горџан-Премк, др Ирена Грицакај, др Милка
Ивић, др Павле Ивић, др Радослав Кайић, Блаже Конески, др Тине Лојар,
др Александар Младеновић, др Асим Пецо, др Мићар Пешикан, др Живојин
Ситанојчић, др Драго Ћујић*

Главни уредник
МИЛКА ИВИЋ

БЕОГРАД
1985

ТОПОНИМ КУМАРЕВО

У Србији постоје два села са називом *Кумарево*, једно се налази у околини Лесковца, а друго у околини Врања. *Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika* Југославенске академије доноси овај топоним без етимологије, указујући на оба села. У *Речнику српскохрватској књижевној и народног језика* Српске академије овог топонима нема, али је у речник залутао женски етним од *Кумарево*. Под одредницом *Кумарева* не пише ништа друго до ли: *надимак*, а као извор из кога је овај надимак екскерпиран наводи се књига лесковачког свештеника Драгутина М. Ђорђевића *Животи и обичаји народни у Лесковачкој Морави*. У њој се, пак, надимак *Кумарева* налази међу надимцима „по месту становања, односно где су раније становали“, заједно са надимцима *Гуриус*, *Бабичанац*, *Лебане*, *Куйиновчанин*, *Јашуња*.¹ У *Речнику* САНУ ниједнога од ових других надимака нема, а унети су топоними *Гуриусовац*, *Бабичко* и *Лебане*. *Кумарева* је, према томе, у *Речник* требало да уђе или заједно са одредницама *Кумарево* и *Кумаревацанин*, или никако. У најмању руку ваљало је нагласити да је у служби надимка ту реч о етнику и позвати се на *Кумарево* као на најближи етимон.

Миклошич² и Франк³ у својим за нашу топономастику фундаменталним радовима, не помињу овај топоним.

По народном објашњењу, које је записао Јован В. Јовановић, име села изведено је од апелатива *кум*, због мноштва кумова у селу. У кумаревској цркви су, наиме, одвајкада крштавана и новорођенчад из удаљених села, коју су људи често доносили без кумова, па су се обраћали мештанима да им ови кумују деци. Сам Јовановић се ограђује од ове етимологије, пошто је кумаревска Света Петка очигледно млађа од назива села. „Име села Кумарева“ — емфатично закључује Јовановић — крије у себи неку дубоку тајну...“⁴

¹ Д. М. Ђорђевић: *Животи и обичаји народни у Лесковачкој Морави*, Српски етнографски зборник LXX, Београд 1958, стр. 194.

² F. Miklosich: *Die Bildung der slavischen Personen- und Ortsnamen*, Хајделберг 1927.

³ O. Franck: *Studien zur serbokroatischen Ortsnamenkunde*, *Veröffentlichungen des Slavischen Instituts an der F. W. — Univ. Berlin*, Bd. 6, Лајпциг 1932.

⁴ Ј. В. Јовановић: *Лесковачко њоље и Бабичка њора*. Посебни део. Лесковац 1979 (у прилогу *Лесковачком зборнику* XIX/1979, али са одвојеном пагинацијом), стр. 113—114.

Етимологија назива оба Кумарева, лесковачког и врањског, заједничка је, и представља изузетно распрострањен тип творбе словенских топонима суфиксацијом апелатива. Топонимски суфикс *-ово/-ево* чест је у лесковачком крају, где постоје и села Душаново, Злоћудово, Зољево, Јарсеново, Миланово, Пискупово и Тулово, а тако и у целој једноакценатској зони. Основа *кумар-* настала је лабијализацијом од прасловенског зоонима **komař/*komařь*. Лабијализација вокала пред (и по) лабијалима, односно звуком *к*, такође је позната у целој једноакценатској зони⁵. У ономастици лесковачких села и данас су обична колебања типа *Боранџиште* : *Буринџиште* (микротопоним) или *Тобошар* : *Тобушар* (надимак)⁶. У бугарским дијалектима забележене су две лабијализоване форме поменутог зоонима, обе са пренесеним акцентом: *кумџр* и *кумар*, а у руским дијалектима једна са непренесеним: *кумарь*. У руској топомастици позната је одговарајућа ојконимска форма *Кумарово/Кумари*, као и алтернативна употреба ојконима *Кумары* и *Комары*⁸.

Етимологија топонима *Кумарево* истоветна је, према томе, са етимологијом топонима *Комарево* (*Рјечник* ЈАЗУ наводи три села с тим називом), која је забележена и код Миклошича⁹. Ојконим *Комарево* јавља се у руској топомастици четири пута, а *Комарово* чак 65 пута¹⁰.

Београд

Бојан Попов

Резюме

Бојан Попов

ТОПОНИМ КУМАРЕВО

Вопреки народной традиции и утверждению Й. Йовановича, название *Кумарево*, которое носят два села в южной Сербии, и не восходит к существительному *кум* и в то же время не является „глубокой тайной“. Речь идет о лабиализованной форме праславянского нарицательного **komařь/*komařьь*, с продуктивным в лесковацком крае топонимическим суффиксом *-ово/-ево*.

⁵ А. Белић: *Дијалектни источни и јужне Србије, Српски дијалектолошки зборник* I Београд 1905, стр. 23—25.

⁶ Према мом материјалу.

⁷ *Этимологический словарь славянских языков*, выпуск 10, Москва 1983, с. в. *komařь/komařьь*.

⁸ *Russisches geographisches Namenbuch* IV, Визбаден 1969, с. vv.: *Комары (Кумары), Кумари (Кумарово)*.

⁹ F. Miklosich, op. cit., стр. 264.

¹⁰ *Russisches geographisches Namenbuch* IV, с. vv.